

Zasady postępowania w przypadku zaistnienia zagrożenia terrorystycznego.

Terroryzm - różnie umotywowane ideologicznie, planowane i zorganizowane działania pojedynczych osób lub grup, skutkujące naruszeniem istniejącego porządku prawnego, podjęte w celu wymuszenia od władz państwowych i społeczeństwa określonych zachowań i świadczeń, często naruszające dobra osób postronnych. Działania te realizowane są z całą bezwzględnością, za pomocą różnych środków (przemoc fizyczna, użycie broni i ładunków wybuchowych, środków biologicznych, itp.) w celu nadania im rozgłosu i celowego wytworzenia lęku w społeczeństwie.

Atak terrorystyczny to szeroki termin oznaczający użycie siły lub przemocy w stosunku do osób lub ich własności w celu: zastraszenia, przymuszenia, okupu.

Skutki terroryzmu mogą obejmować znaczną liczbę ofiar, uszkodzenia budynków, zakłócenia w dostępie do podstawowych usług, takich jak: elektryczność, dostawy wody, opieka medyczna, telekomunikacja, komunikacja miejska i inne. **Sygnaty o grożącym niebezpieczeństwie są mało dostrzegalne** – jednak zwracanie uwagi na to, co się dzieje w najbliższym otoczeniu pozwala na odpowiednio wczesne wykrycie zagrożenia i skuteczną jego neutralizację. Jeśli widzisz lub słyszysz coś niepokojącego, powiadom Policję. Od twojej czujności może zależeć bezpieczeństwo twoje i twoich bliskich!

Terrorystyci muszą przygotować atak – na co zwracać uwagę na co dzień

W swoim bezpośrednim otoczeniu należy zwracać uwagę na:

- osoby, które przez dłuższy czas obserwują, fotografują lub filmują obiekty, które mogą stać się celem zamachu (np. lotniska, stacje metra, dworce kolejowe, obiekty sportowe, centra handlowe, miejsca kultu religijnego),
- częste spotkania nietypowo zachowujących się osób organizowane w wynajętych mieszkaniach,
- nagłą zmianę sposobu zachowania się i stylu życia sąsiadów, w szczególności wypowiedzi, które mogą świadczyć o przyjęciu przez nich radykalnych poglądów,
- nietypowe zachowania kolegów z pracy, np. nieuzasadnione próby dotarcia do planów biurowca czy wynoszenie dokumentów lub materiałów, które mogą być wykorzystane w działaniach terrorystów.

Zapamiętaj!

Jeśli widzisz lub słyszysz coś niepokojącego, zgłoś to do Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego lub Straży Miejskiej. Od Twojej czujności może zależeć bezpieczeństwo Twoje i Twoich bliskich.

W celu uniknięcia bezpośredniego niebezpieczeństwa, zawsze warto zachować czujność, zwłaszcza w miejscach, gdzie znajduje się duża liczba ludzi, np. w trakcie zakupów, w podróży, podczas uczestnictwa w imprezach masowych, uroczystościach religijnych.

Co może wskazywać na bezpośrednie zagrożenie atakiem terrorystycznym:

- podejrzane lub dziwnie zachowujące się osoby (np. zdenerwowane bez wyraźnej przyczyny, sprawiające wrażenie, że znajdują się pod działaniem narkotyków, ubrane nieadekwatnie do pory roku, próbujące zostawiać pakunki w miejscach publicznych),
- pozostawione bez opieki w miejscach publicznych przedmioty typu teczki, paczki i pakunki,
- podejrzana zawartość przesyłki bez danych i adresu nadawcy bądź od nadawcy lub z miejsca, z którego się jej nie spodziewamy,
- samochody, a zwłaszcza furgonetki pozostawione poza wyznaczonymi miejscami np. w bliskim sąsiedztwie kościołów, miejsc organizowania imprez masowych, zawodów sportowych lub zgromadzeń.

Zapamiętaj!

Należy uważnie obserwować otoczenie, zwracać uwagę na nietypowe zachowania osób lub przedmioty pozostawione bez nadzoru w miejscach publicznych! W przypadku zauważenia czegoś niepokojącego, nie podejmuj samodzielnie żadnych działań.

W przypadku zauważenia czegoś niepokojącego, nie powinno się podejmować samodzielnie żadnych działań. Należy stosować się do następujących zasad:

- w przypadku jakichkolwiek podejrzeń powiadom służbę ochrony obiektu lub jego administratora oraz Policję,
- nie rozpowszechniaj informacji o podejrzeniu, aby nie spowodować paniki,
- nie próbuj obezwładniać podejrzanych osób (dyskretnie je obserwuj i staraj się zapamiętać jak najwięcej szczegółów dotyczących ich wyglądu i zachowania).

Zgłaszając informację o zagrożeniu należy podać następujące dane:

- swoje nazwisko oraz numer telefonu,
- rodzaj zagrożenia i wskazujące nań przesłanki (podejrzane osoby, pozostawiony bez dozoru pakunek, informacja przekazana przez inną osobę),
- adres zagrożonego obiektu, możliwie dokładny opis miejsca i podejrzanych osób, przedmiotów lub zjawisk (np. pojawiające się nagle u wielu osób podrażnienia oczu i dróg oddechowych).

W strukturach polskiej Policji funkcjonują pododdziały antyterrorystyczne i komórki minersko-pirotechniczne, specjalnie przygotowywane do tego, aby zapobiegać i stawiać czoła aktom terroru. Najgroźniejszym z możliwych aktów terrorystycznych jest **zamach bombowy**. W przypadku ataku terrorystycznego, szczególnie bombowego w większości przypadków ofiarami są ludzie, którzy nie mają nic wspólnego z działaniami politycznymi! Zdarzają się przypadki, że podłożona bomba zostanie ujawniona przed eksplozją. Specjaliści posługują się w tym przypadku terminem "**incydent bombowy**". Właściwe zachowanie w przypadku wystąpienia takiej sytuacji jest niezwykle ważne dla

przebiegu zdarzenia, jego skutków i działania specjalistów policyjnych. **Informacji o zagrożeniu incydem bombowym nie wolno bagatelizować ani lekceważyć.**

Specyfika zamachu bombowego polega na tym, że nie rozróżnia on „swoich” czy „obcych”, natomiast broń palna jest skierowana przez terrorystę lub pospolitego przestępcę w konkretną osobę; porywa się też określonego człowieka.

1. Nie bagatelizuj, nie lekceważ informacji o zagrożeniu incydem bombowym.
2. Nie przyjmuj od obcych osób żadnych pakunków.
3. Nie pozostawiaj własnego bagażu bez opieki.
4. Każdy przedmiot z którego wystają przewody, wydobywa się gaz, płyn, zapach, dźwięk, wysypuje się proszek, albo jeśli widzisz, że został po zostawiony przez szybko oddalającą się osobę, wrzucony do pomieszczenia lub pojazdu uznaj za podejrzany.
5. Nie dotykaj, a tym bardziej nie przemieszczaj podejrzanych pakunków.
6. Jeśli widzisz „bombę”, to ona „widzi” też ciebie, a to oznacza, że jesteś w polu jej rażenia. Nie używaj w jej pobliżu telefonu komórkowego, odbiorników fal radiowych, itp.
7. Zachowaj spokój.
8. Poinformuj wszystkich przebywających w pobliżu o zagrożeniu, jednocześnie starając się nie wywoływać paniki.
9. Poinformuj Policję lub/oraz służby odpowiedzialne za bezpieczeństwo danego obiektu.
10. Do czasu przybycia Policji w miarę istniejących możliwości zabezpiecz zagrożone miejsce, zachowując elementarne środki bezpieczeństwa, bez narażania siebie i innych osób na niebezpieczeństwo.
11. Jak najszybciej oddal się z miejsca zagrożonego wybuchem. Po drodze informuj o zagrożeniu jak największe grono osób, będących w strefie zagrożonej lub kierujących się w jej stronę.
12. Po ogłoszeniu alarmu i zarządzeniu ewakuacji niezwłocznie udaj się do wyjścia poza strefę zagrożoną.
13. Po przybyciu Policji na miejsce incydentu bombowego, przejmuje ona dalsze kierowanie akcją więc bezwzględnie wykonuj polecenia funkcjonariuszy.

Zapamiętaj!

Najważniejsze jest ratowanie życia, a nie mienia. Nigdy nie lekceważ sygnałów o zagrożeniu, zarówno przekazywanych przez Policję lub służby specjalne, jak i przez pracowników.

POSTĘPOWANIE W SYTUACJI ZAGROŻENIA INCYDEM BOMBOWYM.

Oto kilka rad, przygotowanych przez ekspertów z Biura Operacji Antyterrorystycznych Komendy Głównej Policji. Możesz przygotować się na wypadek powstania tego typu zagrożenia w miejscach użyteczności publicznej: pomyśl, którędy w pośpiechu można się ewakuować z budynku, metra, sklepu lub innych zatłoczonych miejsc. Zapamiętaj, gdzie znajdują się klatki schodowe i wyjścia ewakuacyjne, a przede wszystkim tzw. drogi ewakuacyjne, zwróć uwagę na ciężkie lub łatwo tłukące się przedmioty,

które mogą być przesunięte, zrzucone lub zniszczone podczas wybuchu. Zapamiętaj elementy z najbliższego otoczenia. Pamiętaj o tym, aby nie przyjmować od obcych osób żadnych pakunków, nie pozostawiać własnego bagażu bez opieki. Jeżeli jesteś osobą, która dowiedziała się o podłożeniu ładunku wybuchowego lub ujawniła przedmiot niewiadomego pochodzenia, co do którego istnieje podejrzenie, że może on stanowić zagrożenie dla osób i mienia, powinieneś natychmiast ten fakt zgłosić: służbom odpowiedzialnym za bezpieczeństwo na tym terenie - w najbliższej jednostce Policji lub Straży Miejskiej, władzom administracyjnym. Informacji takiej nie należy rozpowszechniać, gdyż jej przekazanie osobom trzecim, może doprowadzić do paniki i w konsekwencji utrudnić przeprowadzenie sprawnej ewakuacji osób z zagrożonego miejsca.

Zawiadamiając Policję staraj się podać następujące informacje:

- rodzaj zagrożenia i źródło informacji o zagrożeniu (informacja telefoniczna, ujawniony podejrzany przedmiot),
- treść rozmowy z osobą przekazującą informację o podłożeniu ładunku wybuchowego,
- numer telefonu, na który przekazano informację o zagrożeniu oraz dokładny czas jej przyjęcia,
- opis miejsca i wygląd ujawnionego przedmiotu.

Ogłoszenie alarmu bombowego oraz procedury postępowania w czasie zagrożenia.

1. Do czasu przybycia Policji należy w miarę istniejących możliwości zabezpieczyć zagrożone miejsce, zachowując elementarne środki bezpieczeństwa, bez narażania siebie i innych osób na niebezpieczeństwo.
2. Po przybyciu Policji na miejsce incydentu bombowego, przejmuje ona dalsze kierowanie akcją.
3. Należy bezwzględnie wykonywać polecenia policjantów.
4. Przy braku informacji o konkretnym miejscu podłożenia "bomby" użytkownicy pomieszczeń powinni sprawdzić swoje miejsce pracy i jego bezpośrednie otoczenie celem odnalezienia przedmiotów nieznanego pochodzenia.
5. Podejrzanych przedmiotów **NIE WOLNO DOTYKAĆ!** O ich lokalizacji należy powiadomić administratora obiektu.
6. Pomieszczenia ogólnodostępne (korytarze, klatki schodowe, windy, toalety, piwnice, strychy) oraz najbliższe otoczenie zewnętrzne obiektu sprawdzają i przeszukują osoby wyznaczone lub służby odpowiedzialne za bezpieczeństwo w danej instytucji.
7. Po ogłoszeniu ewakuacji należy zachować spokój i opanowanie, pozwoli to sprawnie i bezpiecznie opuścić zagrożony rejon.
8. Po ogłoszeniu ewakuacji w miejscu twojej pracy należy je opuścić, zabierając rzeczy osobiste (torebki, siatki, nesesery itp.).
9. Identyfikacją i rozpoznawaniem zlokalizowanego ładunku wybuchowego oraz jego neutralizacją zajmują się uprawnione i wyspecjalizowane jednostki i komórki organizacyjne Policji.

Jak powinieneś zachować się po otrzymaniu informacji o podłożeniu lub groźbie podłożenia "bomby"

Podczas działań, związanych z neutralizacją "bomby", zastosuj się do poleceń Policji. oddal się z miejsca zagrożonego wybuchem. Po drodze informuj o zagrożeniu jak największe grono osób, będących w strefie zagrożonej lub kierujących się w jej stronę. Po ogłoszeniu alarmu i zarządzeniu ewakuacji w obiektach publicznych, niezwłocznie udaj się do wyjścia, zgodnie ze wskazaniami administratora budynku lub wskazaniami upoważnionych osób. Powyższe procedury obowiązują także we wszystkich rodzajach transportu publicznego

W przypadku podejrzanego przesyłki należy zwrócić uwagę na:

- grubość większą niż 3 mm,
- wagę od 40 do 220 g,
- zbyt duży ciężar jak na swój rozmiar,
- zniekształconą powierzchnię,
- fakt skierowania przesyłki nieznanego nadawcy bezpośrednio do danej osoby, np. z dopiskiem „do rąk własnych” lub „otwierać osobiście przez adresata”,
- zbyt dużą wartość naklejonych znaczków,
- słyszalny metaliczny dźwięk podczas poruszania listem,
- tłuste plamy na kopercie lub opakowaniu,
- zapach migdałów, marcepana, myszy, chemikaliów,
- małe otwory/nakłucia w kopercie lub opakowaniu,
- wystające odcinki drutów lub klamerek,
- mocne opakowanie,
- nieznanego nadawcę,
- uszkodzenie przesyłki.

Jeśli otrzymałeś podejrzaną przesyłkę:

- nie dotykaj jej! Przesyłki nie wolno otwierać, ścisnąć ani deformować,
- jeśli wzięłeś już ją do ręki to odłóż delikatnie kładąc na gładkiej powierzchni,
- oddal się na odległość minimum 10 m, a w przypadku pomieszczenia po prostu je opuść,
- bezzwłocznie powiadom Policję,
- po przybyciu właściwych służb stosuj się bezwzględnie do ich zaleceń.

JAK POSTĘPOWAĆ W PRZYPADKU ATAKU TERRORYSTYCZNEGO TYPU CBR.

We współczesnym świecie jednym z najpoważniejszych zagrożeń w obszarze ataków terrorystycznych są ataki z użyciem środków chemicznych, biologicznych i radiologicznych (CBR - Chemiczny, Biologiczny, Radiologiczny).

Sygnal alarmu o skażeniach środkami chemicznymi lub biologicznymi nadawany jest: za pomocą syren (przez 3 minuty dźwięk ciągły), za pośrednictwem radia, telewizji

i radiowęzłów lub pojazdów wyposażonych w megafony (głosowo). Wśród czynników, wskazujących na możliwość wystąpienia jednego z tych ataków mogą znaleźć się:

1. Atak z użyciem środków chemicznych:

- ***martwe zwierzęta, ryby i owady:*** nie jako przypadkowy incydent, ale jako liczne zdarzenia (dzikie i udomowione, małe i duże) zwierzęta, ptaki i ryby na tym samym obszarze,
- ***brak owadów:*** brak aktywności owadów w powietrzu, wodzie i na ziemi, obecność martwych owadów,
- ***symptomy fizyczne:*** liczne osoby z objawami podobnymi do podchodzących wodą wykwitów skórnych i śladów ukąszeń owadów, zwężonymi źrenicami, dławiące się, problemami z oddychaniem i wysypkami,
- ***masowe ofiary:*** liczne osoby wykazujące poważne objawy chorobowe, od mdłości, poprzez dezorientację, trudności w oddychaniu i konwulsji – do śmierci,
- ***jasno określony sposób rozkładu ofiar:*** ofiary pojawiają się na obszarze, który pokrywa się z potencjalnym sposobem rozprzestrzenienia środka chemicznego,
- ***choroba związana z ograniczonym obszarem geograficznym:*** mniejsza liczba osób chorych wśród pracujących wewnątrz niż na zewnątrz (lub odwrotnie),
- ***dziwne drobiny cieczy:*** liczne powierzchnie pokryte oleistymi kropelkami / cienką warstwą oleistej substancji; liczne powierzchnie wodne pokryte cienką warstwą oleistej substancji (w sytuacji braku opadów w ostatnim okresie),
- ***obszary, które znacznie odbiegają wyglądem od normy:*** nie tylko fragmenty obszaru pokryte martwą roślinnością trawiastą, ale drzewa, krzewy, zboża, trawy – martwe, pozbawione koloru bądź wysuszone (w sytuacji braku suszy w ostatnim okresie),
- ***niewyjaśniony, dziwny zapach:*** zapachy od kwietnego i owocowego przez ostre / odpychające, czosnkowe, gorzkich migdałów, pestek moreli aż do świeżo skoszonego siana – szczególnie, wyczuwany zapach nie pasujący do otoczenia i sytuacji,
- ***niski pułap chmur:*** niski pułap chmur lub zamglenie obszaru, które nie jest możliwe do wyjaśnienia przez panujące warunki pogodowe,
- ***niezwykle szczątki metalu:*** nie znajdująca wyjaśnienia obecność szczątków bomby / materiału przypominającego amunicję, szczególnie, jeśli zawierają one resztki płynów (w sytuacji braku opadów w ostatnim okresie);

2. Atak z użyciem środków biologicznych:

- ***niezwykła liczba chorych bądź umierających ludzi lub zwierząt:*** może wystąpić dowolna ilość symptomów; w sytuacji sprawowania funkcji ratowniczych należy rozważyć skontaktowanie się z lokalnymi szpitalami w celu sprawdzenia, czy zgłosiły się tam osoby z podobnymi objawami; ofiary mogą wystąpić godziny, dni lub tygodnie od momentu ataku; czas potrzebny do wystąpienia objawów zależy od użytego podczas ataku środka biologicznego oraz przyjętej dawki; dodatkowe symptomy, których prawdopodobieństwo wystąpienia jest wysokie, to objawy chorób przewodu pokarmowego i objawy chorób górnych dróg oddechowych podobne do grypy i przeziębienia,
- ***porzucone pojemniki służące do rozprzestrzeniania płynów w postaci sprayu:*** urządzenia takie pozbawione są konkretnego zapachu.

3. Atak z użyciem środków radiologicznych:

- **niezwykła liczba chorych bądź umierających ludzi lub zwierząt:** w sytuacji sprawowania funkcji ratowniczych należy rozważyć skontaktowanie się z lokalnymi szpitalami w celu sprawdzenia, czy zgłosiły się tam osoby z podobnymi objawami; ofiary mogą wystąpić godziny, dni lub tygodnie od momentu ataku; czas potrzebny do wystąpienia objawów zależy od użytego podczas ataku środka radiologicznego oraz przyjętej dawki; dodatkowe symptomy, których prawdopodobieństwo wystąpienia jest wysokie, to silne zaczerwienienie skóry oraz – w poważnych przypadkach – wymioty,
- **niezwykłe szczątki metalu:** nie znajdująca wyjaśnienia obecność szczątków bomby / materiału przypominającego amunicję,
- **symbole radiacji:** porzucone pojemniki z symbolem radioaktywności,
- **materiał emitujący ciepło:** materiał, który zdaje się emitować ciepło bez obecności zewnętrznego źródła ogrzewania,
- **świecący materiał / cząsteczki materiału:** jeśli użyty podczas ataku środek jest silnie radioaktywny, może emitować światło.

ZDARZA SIĘ, ŻE PRZYPADKOWI LUDZIE, NAWET POMIMO ZACHOWANIA ZASAD BEZPIECZEŃSTWA STANĄ SIĘ ZAKŁADNIKAMI TERRORYSTÓW.

Należy wtedy przestrzegać następujących wskazówek:

Jeżeli usłyszałeś strzały w miejscu gdzie się znajdujesz – nie uciekaj, przyjmij, jeżeli to możliwe pozycję leżącą za najbliższą osłoną. Pamiętaj, że napastnicy kontrolują sytuację - rób, co ci każą. **Nie graj bohatera i nie stawiaj oporu.** Dyskutowanie z napastnikami lub bunt mogą tylko pogorszyć sytuację. Twoim zadaniem powinno być przetrwanie.

1. Staraj się unikać dłuższego kontaktu wzrokowego z terrorystą – to wzbudza agresję.
2. Nie odwracaj się tyłem do terrorysty.
3. Wykonuj polecenia terrorystów, nie dyskutuj z nimi – odpowiadaj po dłuższym namyśle.
4. Nie stawiaj oporu.
5. Nie wykonuj poleceń terrorystów w sposób gwałtowny.
6. Staraj się zwrócić uwagę napastników na fakt, że mają do czynienia z konkretnymi ludźmi – człowiekiem (personifikacja).
7. Staraj się zachować spokój, znajdź postawę pośrednią między agresją, pasywnością i uległością.
8. Nie zwracaj na siebie uwagi terrorystów (poprzez np. dyskutowanie, częste zadawanie pytań, gwałtowne ruchy, obelgi, obraźliwe zwroty).
9. Pytaj zawsze o pozwolenie np. pójścia do toalety, wstania, otworzenia torby.
10. Na żądanie terrorystów oddaj im przedmioty osobiste.
11. Jeżeli jest to możliwe usuń /wyrzuć niepostrzeżenie oznaki zajmowanej pozycji zawodowej, które mogą spowodować agresję u terrorystów.
12. Stawiaj sobie drobne cele (np. uzyskanie od terrorystów wody, posiłku, opatrunku, możliwość skorzystania z toalety, udzielenie pomocy innej osobie), realizuj je i wyznaczaj kolejne.

13. Stawiaj sobie przyszłe cele – co będziesz robił po uwolnieniu, uzasadniające wolę przeżycia.
14. Staraj się utrzymywać sprawność fizyczną i umysłową – myśl pozytywnie.
15. Pamiętaj, wśród innych zakładników może być osoba współpracująca z terrorystami.
16. Nie ujawniaj własnych obaw i innych słabych punktów – kontroluj swoje reakcje.
17. Nie blokuj drogi ucieczki terrorystów.
18. Staraj się zapamiętać jak najwięcej szczegółów dotyczących porywaczy i otoczenia – może to pomóc organom ścigania w dalszych działaniach.

POSTĘPOWANIE W TRAKCIE OPERACJI ANTYTERRORYSTYCZNEJ.

1. Nie uciekaj z miejsca zdarzenia, nie wykonuj gwałtownych ruchów – możesz zostać uznany za terrorystę.
2. Połóż się na podłodze, spróbuj znaleźć najbliższą osłonę, trzymaj ręce z otwartymi dłońmi najlepiej na wysokości głowy.
3. Nie próbuj pomagać, nie atakuj terrorystów.
4. Słuchaj poleceń i instrukcji grupy antyterrorystycznej, poddawaj się jej działaniu, nawet jeżeli będą gwałtowne i nie zabieraj czasu zadawaniem pytań lub dyskusją.
5. Nie trzymaj oczu w przypadku użycia granatów łzawiących.
6. Po wydaniu polecenia wyjścia – opuść pomieszczenie jak najszybciej, nie zatrzymuj się na przykład w celu zabrania rzeczy osobistych.
7. Odpowiadaj na pytania funkcjonariusza (przedstaw się i odpowiedz jak znalazłeś się na miejscu zamachu), bądź jednak przygotowany na traktowanie ciebie jako potencjalnego terrorysty dopóki twoja tożsamość nie zostanie potwierdzona.

Zapamiętaj!

Wszystkie czynności wykonywane przez zespół antyterrorystyczny prowadzone są dla twojego bezpieczeństwa. Staraj się uspokoić – akcja antyterrorystyczna wywołuje zamieszanie i panikę oraz szok zakładników.